

*Спеціалізованій вченій раді Д 26.870.01
Національної академії статистики,
обліку та аудиту*

В І Д Г У К

офіційного опонента професора Куцика Петра Олексійовича
на дисертаційну роботу Федчишиної Наталії Михайлівни
на тему “Облік і бюджетування в управлінні діяльністю
підприємства”, подану на здобуття наукового ступеня кандидата
економічних наук за спеціальністю 08.00.09 – бухгалтерський облік,
аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Сучасні умови господарювання обумовлюють необхідність розробки та реалізації заходів, спрямованих на забезпечення засобами управління оптимального й економного витрачання ресурсів у ході господарської діяльності. Передбачене Стратегією сталого розвитку “Україна-2020” (від 12 січня 2015 року № 5/2015) впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід на провідні позиції у світі можливе на основі формування інноваційної моделі розвитку економіки, зокрема через впровадження системи прийняття дієвих управлінських рішень на кожному підприємстві, сприятиме раціональному управлінню ресурсами та їх цільового використання. Використання сучасних засобів управління на основі обліку та бюджетування спрямоване на забезпечення підвищення ефективності господарювання кожного суб’єкта та є потенційною можливістю розвитку економіки країни в цілому.

З викладеного вище випливає, що дисертаційна робота Н. М. Федчишин, яка спрямована на удосконалення теоретичних, методичних і організаційних положень обліку та бюджетування діяльності підприємств хлібопекарної галузі, є своєчасною й актуальною.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри обліку і аудиту Вінницького фінансово-економічного університету за темою “Організація і методика розвитку теорії, методології та практики бухгалтерського обліку і контролю в конкурентному середовищі” (державний реєстраційний номер 0112U002120). У межах зазначеної теми дисертантом підготовлено теоретичні та практичні пропозиції з удосконалення обліку та бюджетування діяльності підприємств хлібопекарної галузі.

Ступінь обґрунтованості наукових положень дисертації, висновків і рекомендацій, їх достовірність та новизна. Основою представленої дисертації стало теоретичне і практичне вивчення проблем обліку та бюджетування діяльності підприємств хлібопекарної галузі. Дисертаційна робота виконана відповідно до мети і поставлених до неї завдань, здійснена на високому теоретичному, методичному та практичних рівнях. Наукові положення, висновки і рекомендації висвітлені у дисертаційній роботі є обґрунтованими, достовірними та логічними.

Обґрунтованість отриманих результатів підтверджується значним обсягом опрацьованих літературних джерел, їх науковим аналізом, використанням практичних матеріалів діяльності підприємств хлібопекарної галузі, застосуванням філософських, загальнотеоретичних і прикладних методів пізнання явищ і процесів, а також обговоренням пропозицій на Міжнародних науково-практичних конференціях.

До найбільш цінних результатів поданої до захисту дисертаційної роботи варто віднести запропоновану інтегровану систему бюджетування, яка базується на основі релевантного інформаційного забезпечення через взаємозв'язки бухгалтерського обліку та бюджетування використовуючи окремі складові цілісної системи управління підприємством (планування, контроль, аналіз), що дає змогу отримувати якісно новий рівень планування з

орієнтацією на стратегію діяльності підприємства та дозволяє оперативно реагувати на відхилення від стратегічних завдань (с. 40-46), а в подальшому виявляти ризики та розробляти альтернативні рішення з ліквідації потенційних небезпек або використання сприятливих ситуацій (с. 63-69).

Дієвою є пропозиція дисертанта щодо елементів облікової політики в розрізі організаційної, методичної та технічної складових для належного забезпечення управління виробничими витратами підприємств хлібопекарної галузі з використанням методики генерування інформаційних потоків і управління бюджетами різних рівнів, що сприяє створенню релевантної інформаційної бази в необхідних аналітичних розрізах і дає змогу впроваджувати інтегровану систему бюджетування на підприємствах хлібопекарної галузі. (с. 85-87);

У роботі за результатами проведеного дослідження удосконалено облікове відображення виконання бюджетів і формування інформаційної бази для планування витрат на підприємствах хлібопекарної галузі на основі запропонованої форми бухгалтерського звіту для потреб формування бюджету виробництва та звіту про виконання бюджету витрат у розрізі центрів відповідальності, використання яких сприяє підвищити точність, ступінь деталізації облікової інформації про обсяги понесених витрат і дозволяє покращити планування та забезпечити контроль за результативністю функціонування центрів відповідальності (с. 119-125).

Позитивно слід оцінити вдалий розгляд напрямів імітаційного моделювання бізнес-процесів з використанням системно-динамічного підходу як інструмента бюджетування (с. 169-172), а також можливостей підвищення ефективності внутрішнього контролю на основі використання програмного забезпечення (с. 173-175), що дає змогу розробляти різні сценарії бюджетів і їх коригувати з метою забезпечення належних результатів діяльності підприємствами хлібопекарської галузі.

Значення результатів дисертації для науки та практики.

Дисертаційна робота Н. М. Федчишиної має як наукову, так і практичну цінність.

Наукова цінність полягає у ґрунтовному дослідженні теоретичних і організаційно-методичних засад обліку та бюджетування операційної діяльності підприємств хлібопекарної галузі, а також у розробці пропозицій з їх удосконалення.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розвитку теорії і практики обліку та бюджетування операційної діяльності підприємств хлібопекарної галузі, спрямованих на вдосконалення їхніх організаційно-методичних засад відповідно до сучасних умов управління.

Результати дослідження знайшли практичне застосування в діяльності досліджуваних підприємств, зокрема: пропозиції з удосконалення облікової політики з використання бюджетування виробничих витрат на підприємстві та форма звіту про виконання бюджету витрат впроваджено в роботу ТОВ “Торговий Дім “Хмельницькхліб” (довідка № 30-12 від 30.12.2015 р.); формат бюджету виробництва із визначеними основними групами показників, що характеризують ефективність бізнес-процесу “Виробництво” впроваджено в роботу ПАТ “Полонський хлібзавод” (довідка № 121 від 29.12.2015 р.).

Окремі результати наукових досліджень використані: при формуванні навчальних програм і планів для підготовки слухачів з питань бухгалтерського обліку та бюджетування в системі управління підприємством Комунальним закладом “Центр муніципального управління та розвитку місцевого самоврядування” (довідка № 18 від 20.11.2015 р.); при розробці навчально-методичного забезпечення з дисциплін “Бухгалтерський облік”, “Судова експертиза”, “Бюджетна система України”, “Фінанси підприємств” ТОВ “Бердянський університет менеджменту і бізнесу” (довідка № 01-01/1 від 18.01.2016 р.).

Повнота висвітлення наукових положень, висновків і рекомендацій в опублікованих працях. Основні положення дисертаційного дослідження опубліковано автором у 13 наукових працях, у тому числі: 1 стаття у науковому виданні, що внесено до міжнародних наукометричних баз даних, 5 наукових статей у фахових виданнях України, 2 статті у зарубіжних виданнях, 5 тез доповідей на конференціях. Загальний обсяг публікацій, які належать особисто здобувачу, становить 5,69 друк. арк. Публікації повною мірою відображають основні результати дисертації.

Відповідність змісту автореферату основним положенням дисертації. Автореферат за змістом відповідає положенням і висновкам, наведеним у дисертації, відображає її структуру, послідовність та логіку викладення матеріалу. Опубліковані праці відображають результати дослідження.

Оцінка змісту дисертації та її завершеності. Дисертація за структурою і логікою побудови відповідає змісту та характеризується теоретико-методичною і практичною спрямованістю. Структура дисертації узгоджується з її назвою, метою та завданнями дослідження. Наукові положення у дисертаційній роботі викладені достатньо логічно і коректно. Дисертаційна робота відображає комплекс положень щодо узагальнення та поглиблення теоретичних, методичних і практичних аспектів обліку та бюджетування в управлінні діяльністю підприємств хлібопекарної галузі.

Недоліки, дискусійні питання та основні зауваження. В цілому дисертаційна робота має цілісну структуру та є завершеним науковим дослідженням. Проте, слід вказати на деякі дискусійні положення та зауваження, що можуть бути розглянуті під час захисту:

1) в п. 1.3 дисертації зроблено спробу розкрити механізм управління фінансовими та підприємницькими ризиками у процесі бюджетування, досліджено цілі, завдання, методи та процедури оцінки ризиків, однак отримані результати мали б більшу практичну цінність за умови наявності

прикладу застосування вказаного механізму на одному із досліджуваних підприємств хлібопекарської галузі;

2) потребує додаткового роз'яснення порядок застосування запропонованих в п. 2.3 форм внутрішньої звітності для формування бюджету виробництва та звіту про його виконання на підприємствах хлібопекарської галузі. У розвиток розроблених форм звітності доцільно було б запропонувати бюджети постачання матеріалів і продажу продукції, адже широкий асортимент використовуваних запасів і виготовленої продукції на підприємствах галузі підлягає не меншому контролю, ніж витрачання ресурсів у процесі виробництва;

3) доцільно було б дати приклади застосування варіантів управлінських концепцій для бюджетування і його методів на підприємстві хлібопекарської галузі з урахуванням положень теоретично обґрунтованої інтегрованої системи бюджетування та пропозиції з використання інформаційно-комп'ютерних технологій у процесі формування і виконання бюджетів;

4) робота мала б більшу теоретико-емпіричну цінність за умови представлення в ній величини економічного ефекту, отриманого від впроваджень елементів наукової новизни, як в частині бюджетування, так і обліку виробничих операцій на підприємствах хлібопекарської галузі.

Зазначені недоліки суттєво не знижують наукову та практичну цінність і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Федчишиної Наталії Михайлівни, а можуть бути предметом дискусії на захисті та слугувати основою подальших наукових досліджень.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Н. М. Федчишиної на тему “Облік і бюджетування в управлінні діяльністю підприємства” є завершальною науковою працею, в якій отримані суттєво нові науково-обґрунтовані теоретичні і практичні результати, що в сукупності вирішують важливу проблему обліку та бюджетування діяльності підприємств хлібопекарської галузі. Отримані здобувачем результати мають як наукову, так

і практичну значимість. Основні положення змісту дисертації апробовані на науково-практичних конференціях, опубліковані в наукових працях автора та повністю викладені в авторефераті.

Актуальність, новизна, обґрунтованість основних наукових положень, висновків і рекомендацій проведеного дослідження, а також його значення для науки і практики свідчить, що дисертація повністю відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України, пп. 9, 10, 12 “Порядку присудження наукових ступенів”, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р., а її автор – Федчишина Наталія Михайлівна – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.09 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент,

кандидат економічних наук, професор,
ректор Львівського торговельно-економічного
університету



П. О. Куцик